

ด่วนมาก

ที่ พม ๕๓๑๔/ ๑๙๒๓

วค. ๕๓
วันที่ 11 ก.พ. ๕๙
เวลา 14.15

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส19017
รับที่ : ๕2339/59
วันที่ : 11 ก.พ. 59 เวลา : 13:21

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เลขที่ ๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองต่อคณะรัฐมนตรี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำว่าที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๕๕๕ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙
จำนวน ๑ ฉบับ
๓. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง จำนวน ๑๐๐ ชุด

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอเสนอเรื่องโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเรือเอก อนุพงษ์ พิศาลพัฒนาศัย) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ในคราวประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เห็นชอบ(ร่าง)แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๘) โดยมีโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง บรรจุในแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว

๑.๒ ในคราวประชุมคณะกรรมการอำนวยการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการสิ่งก่อสร้างรुकลำน้ำสาธารณะ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้พิจารณาโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง โดยมีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองและให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ซึ่งโครงการดังกล่าวได้บรรจุในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘)

๑.๓ ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๘) ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ รวมทั้งให้จัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาระบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ๒ ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (เดือนมกราคม ๒๕๕๙ - เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐) โดยเร่งรัดการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลก่อน เช่น โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว และระยะยาว ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

/๑.๔ ผลการดำเนินงาน ...

๑.๔ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ ได้ดำเนินการร่วมกับชาวบ้าน และเครือข่ายชุมชนแก้ไขปัญหา ๓๐ ชุมชน ๔,๘๖๘ ครัวเรือน ดำเนินการแล้วเสร็จ ๗๑๘ ครัวเรือน อยู่ระหว่างดำเนินการ ๔,๑๕๓ ครัวเรือน โดยในส่วนของงานตามโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง (พ.ศ.๒๕๕๔ - ๒๕๖๑) ได้มีการสำรวจข้อมูลชุมชนแออัดที่บุกรุกริมคลองลาดพร้าว และคลองเปรมประชากร จำนวน ๗๔ ชุมชน ๑๑,๐๐๔ ครัวเรือน มีการหารือและประชุมร่วมกับกรุงเทพมหานครและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อประสานความร่วมมือในการดำเนินการ และได้มีการประสานสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ และสถาบันอาศรมศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการอาศัยอยู่ริมคลอง รวมทั้งได้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับชุมชนร่วมกับสำนักงานเขต จำนวน ๗ เขต ๕๖ ชุมชน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ และสหกรณ์ จำนวน ๔๕ ชุมชน มีการออกแบบวางผังชุมชน จำนวน ๓๗ ชุมชน อยู่ระหว่างการดำเนินการ รื้อย้ายเพื่อเริ่มการก่อสร้าง จำนวน ๑๔ ชุมชน และดำเนินการสร้างบ้านแล้วเสร็จ จำนวน ๒ ชุมชน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่เร่งรัดดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาบุกรุกริมคลอง และจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งเป็นไปตามมติการประชุมคณะกรรมการอำนวยการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการสิ่งก่อสร้างรุกล้ำน้ำสาธารณะ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ ที่สั่งการให้เร่งรัดการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล เช่น โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว ระยะเวลา ๓ ปีต่อเนื่อง (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๑) โดยมีเป้าหมาย ๑๑,๐๐๔ ครัวเรือน ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน แก้ไขปัญหาให้ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลาจำกัด

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง

๔.๑ จากเหตุการณ์น้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในปี ๒๕๕๔ พบว่ามีบางพื้นที่ถูกน้ำท่วมเนื่องจากปัญหาการระบายน้ำที่ไปตามคลองสายหลักต่างๆไม่คล่องตัว เนื่องจากมีการปลูกสร้างบ้านเรือนรุกล้ำเข้ามาในริมคลองจำนวนมาก ทำให้ขนาดของคลองแคบลง จนกลายเป็นอุปสรรคของการไหลของน้ำ จากข้อมูลการสำรวจอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่รุกล้ำคูคลองของสำนักระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร พบว่า มีจำนวนคลองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ถูกรุกล้ำทั้งหมด จำนวน ๑,๑๖๑ คลอง มีจำนวนครัวเรือนที่รุกล้ำคูคลอง จำนวน ๒๓,๕๐๐ ครัวเรือน ประชากร จำนวน ๙๔,๐๐๐ คน ซึ่งการก่อสร้างรุกล้ำคูคลอง นอกจากส่งผลกระทบต่อระบายน้ำที่มีประสิทธิภาพแล้ว สภาพการอยู่อาศัยในชุมชนแออัดริมคลองพบว่า มีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม มีสิ่งผิดกฎหมายในชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัยในชุมชน

๔.๒ การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีหลักการสำคัญในการจัดการร่วมกัน ของชุมชน โดยใช้ระบบจัดการร่วมในรูปแบบของสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่ใกล้เคียงกัน มีการขยับบ้านเรือน/ ครัวเรือนที่รูกล้ำคลองขึ้นมาจัดระเบียบร่วมกัน ซึ่งมีรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย ได้แก่ ๑) การปรับปรุง ในที่ดินเดิม มีการเช่าที่ดินร่วมกัน จัดระเบียบการอยู่อาศัยเพื่อรองรับครัวเรือนที่รูกล้ำคลอง ๒) การสร้างชุมชน ในที่ดินใหม่ที่ชุมชนจัดการที่อยู่อาศัยร่วมกัน ในลักษณะการซื้อหรือเช่าที่ดินและปลูกสร้างที่พักอาศัยร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถปรับปรุงในที่ดินเดิมได้ ๓) การเช่าซื้ออาคารในโครงการที่มีอยู่แล้ว เช่น โครงการบ้านเอื้ออาทร หรือโครงการที่พักอาศัยของบริษัทบริหารสินทรัพย์ของกระทรวงการคลังที่มีอยู่ เป็นต้น

๔.๓ กระบวนการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง แบ่งเป็น ๒ ระดับ ประกอบด้วย ๑) การดำเนินการในระดับนโยบาย ได้แก่ จัดตั้งกลไกคณะกรรมการระดับชาติ จัดทำข้อมูลคลองให้เป็นปัจจุบัน ศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการอยู่อาศัยของชุมชนริมคลองที่เหมาะสม รวมถึงรูปแบบการใช้พื้นที่สาธารณะริมคลอง ระบบสัญจรทางน้ำ และจัดทำนโยบายแผนงานมาตรการ ประสานผู้เกี่ยวข้องและประกาศนโยบายวาระแห่งชาติเรื่องการพัฒนาชุมชนริมคลอง ประสานการดำเนินการ จัดตั้งคณะกรรมการระดับกระทรวง ระดับกรุงเทพมหานคร และระดับพื้นที่เขต รวมทั้งประสานพื้นที่ สร้างที่พักชั่วคราว ที่ดินรองรับชุมชนใหม่และบันทึกความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ๒) การดำเนินการ ในระดับพื้นที่ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๔,๐๖๑.๔๔ ล้านบาท (สี่พันหกสิบเอ็ดล้านสี่แสนสี่หมื่นบาทถ้วน) ดังนี้

กิจกรรม	ปี/เป้าหมาย/งบประมาณ			รวม
	ปี ๒๕๕๙ (๓,๘๑๐ ครัวเรือน)	ปี ๒๕๖๐ (๔,๖๙๖ ครัวเรือน)	ปี ๒๕๖๑ (๒,๔๙๘ ครัวเรือน)	ปี ๕๙ - ๖๑ (๑๑,๐๐๔ ครัวเรือน)
๑. สนับสนุนการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค และอุดหนุนที่อยู่อาศัย ครัวเรือนละ ๘๐,๐๐๐ บาท	๓๐๔.๘๐ ล้านบาท	๓๗๕.๖๘ ล้านบาท	๑๙๙.๘๔ ล้านบาท	๘๘๐.๓๒ ล้านบาท
๒. ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบและเสีย โอกาสเฉลี่ยครัวเรือนละ ๘๐,๐๐๐ บาท	๓๐๔.๘๐ ล้านบาท	๓๗๕.๖๘ ล้านบาท	๑๙๙.๘๔ ล้านบาท	๘๘๐.๓๒ ล้านบาท
๓. สนับสนุนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ครัวเรือนละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท	๗๖๒.๐๐ ล้านบาท	๙๓๙.๒๐ ล้านบาท	๔๙๙.๖๐ ล้านบาท	๒,๒๐๐.๘๐ ล้านบาท
๔. สนับสนุนการพัฒนาและดำเนินงาน สำรอง จัดทำฐานข้อมูล วิจัย พัฒนา องค์กรชุมชน ติดตามประเมินผล บริหารจัดการ	๓๐.๐๐ ล้านบาท	๕๐.๐๐ ล้านบาท	๒๐.๐๐ ล้านบาท	๑๐๐.๐๐ ล้านบาท
รวม	๑,๔๐๑.๖๐ ล้านบาท	๑,๗๔๐.๕๖ ล้านบาท	๙๑๙.๒๘ ล้านบาท	๔,๐๖๑.๔๔ ล้านบาท

โดยระยะสั้น (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) เป้าหมายดำเนินการ จำนวน ๘,๕๐๖ ครัวเรือน งบประมาณ ๓,๑๔๒.๑๖ ล้านบาท (สามพันหนึ่งร้อยสี่สิบสองล้านบาทหนึ่งแสนหกหมื่นบาทถ้วน) และระยะยาว ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป้าหมายดำเนินการ จำนวน ๒,๔๙๘ ครัวเรือน งบประมาณ ๙๑๙.๒๘ ล้านบาท (เก้าร้อยสิบเก้าล้านสองแสนแปดหมื่นบาทถ้วน) ทั้งนี้การดำเนินการระดับพื้นที่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป้าหมายดำเนินการ จำนวน ๓,๘๑๐ ครัวเรือน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จะนำเงินที่ได้รับการจัดสรรจากโครงการบ้านมั่นคง มาใช้จ่ายในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง และการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ใช้จากเงินทุนหมุนเวียนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ตามความจำเป็นเร่งด่วน

๕. ข้อเสนอ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาแล้วเพื่อให้การแก้ไข ปัญหาการบุกรุกคูคลองดำเนินการสอดคล้องตามมติการประชุมคณะกรรมการอำนวยการกำหนดนโยบายการบริหาร จัดการสิ่งก่อสร้างรुकลำนน้ำสาธารณะ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ จึงจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

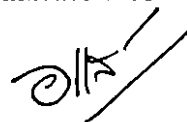
๕.๑ การดำเนินงานโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑) เป้าหมาย ๑๑,๐๐๔ ครัวเรือน งบประมาณ ๔,๐๖๑.๔๔ ล้านบาท (สี่พันหกสิบเอ็ดล้านสี่แสนสี่หมื่นบาทถ้วน) โดยการดำเนินงานในปีพ.ศ. ๒๕๕๙ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นำเงินที่ได้รับการจัดสรร จากโครงการบ้านมั่นคงมาใช้จ่ายในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง และการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ใช้จากเงินทุนหมุนเวียนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ตามความจำเป็นเร่งด่วน

๕.๒ การสนับสนุนเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบและเสียโอกาส เฉลี่ยครัวเรือนละ ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) เนื่องจากนโยบายการจัดระเบียบชุมชนริมคลองเป็นนโยบายที่สำคัญและเร่งด่วน ที่ต้องเห็นรูปธรรมการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจนภายในระยะเวลาจำกัด และชุมชนมีข้อจำกัดในการเตรียมความพร้อม เพื่อที่อยู่อาศัยซึ่งต้องรับภาระ จึงจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

สำนักนโยบายและแผน

โทร. ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๐๐ ต่อ ๘๓๗๗

โทรสาร ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๗๖